

EL SALVADOR: ACTIVISTES VINCULEN ASSASSINATS AMB LA MINERIA

Edgardo Ayala
Gener de 2010
<http://ipsnoticias.net>

Ambientalistes de El Salvador no dubten en apuntar el seu dit acusador contra els responsables d'una mina utilitzada per una firma transnacional canadenca, a l'hora d'assenyalar qui està darrera de l'assassinat de tres activistes contra la mineria d'or i plata al centre del país.

Els tres crims es van cometre entre juny i desembre de 2009 en el departament central de Cabañas, on l'empresa Pacífic Rim El Salvador, subsidiària de la canadenca Pacific Rim Mining Corp (PacRim), realitza activitats d'exploració de jaciments d'aquests metalls des de 2002.

Les autoritats salvadorenyes van negar al 2008 a aquesta empresa el permís d'explotació de la mina El Dorado, situada a 65 quilòmetres al nord-est de la capital, després d'una campanya massiva contra l'activitat minera, a la que se sumaren organitzacions, autoritats, pobladors i fins la jerarquia de l'Església Catòlica salvadorenya.

PacRim ha demandat a l'Estat per 700 milions de dòlars, com a conseqüència d'aquesta decisió.

El primer activista en ser assassinat va ser Marcelo Rivera, de 37 anys, membre de l'Associació Amics de San Isidro Cabañas i un dels líders de la oposició a les operacions de PacRim a la zona. El seu cadàver va ser trobat dins d'un pou el 30 de juny.

La segona víctima va ser Ramiro Rivera (sense relació familiar amb l'anterior), del Comitè Ambiental de Cabañas, assassinat el 20 de desembre amb fusells M-16, a la població de La Trinidad, dins del municipi de Sensutepeque, la capital del departament.

Sis dies després a la mateixa població i amb el mateix tipus d'arma va ser assassinada Dora Alicia Sorto, de 32 anys i també integrant del Comitè. Sorto estava embarassada de vuit mesos i tornava a casa seva de rentar roba en un rierol veí, quan els seus assassins la interceptaren. A més, van ferir a al fill de 2 anys que l'acompanyava.

Héctor Berríos, advocat i membre de la Mesa Nacional Frente la Minería Metálica, va afirmar que la motivació dels assassinats està clarament connectada a l'activitat que ells desenvolupaven contra la mineria en general i contra la PacRim en particular.

“El que ens hem de preguntar és qui surten beneficiats amb aquesta campanya de terror” contra els opositors a la mineria, va dir Berríos a IPS. Però va admetre que és molt difícil establir el vincle entre els assassins i la transnacional.

PacRim va emetre un comunicat el 4 de gener des de la seva seu central a la ciutat

canadenca de Vancouver, en que “va negar inequívocament les acusacions” de grups ambientalistes salvadorenys que la vinculen amb els assassinats a La Trinidad, les va qualificar d'injustes i va negar que hi hagi proves que connectin les morts amb la mineria.

L'empresa es va fer ressò de versions de sectors de la premsa salvadorenys que connecten els “tràgics incidents” amb “una disputa de vella data entre dues famílies locals”, i va demandar a totes les parts a confiar en que la justícia esclareixi els fets.

A Ramiro Rivera ja l'havien intentat assassinar el 7 d'agost, després d'això la policia va passar a protegir-lo. Però quatre mesos després els agents que l'acompanyaven no van poder fer res amb les seves armes curtes, davant els fusells M-16 amb els que varis subjectes li van disparar.

Berríos va assegurar que l'estratègia d'aterrorir als qui protesten contra la mineria de metalls és un patró que les transnacionals del sector utilitzen en altres països d'Amèrica Llatina i el món, tot i que no va brindar exemples.

“Però la violència no aturarà aquesta lluita en la que estem per protegir al medi ambient i la salut de les persones”, va dir.

Mentrestant, Miguel Ángel Rivera, germà de Marcelo Rivera i membre també de la seva associació, va dir que els assassinats han semblat por en alguns dels membres del moviment contra la mineria, però que ell seguirà tot i la por que sent per la seva filla i esposa.

“Quan la meua filla de vuit anys se'n va a l'escola penso com de segura estarà ella”, va relatar a IPS. “A les nits, qualsevol cotxe que passa fent soroll, em fa pensar el pitjor”, va afegir durant una visita realitzada a La Trinidad per aixecar l'ànim de la comunitat i dels ambientalistes després dels dos assassinats de desembre.

Rivera va dir que la seva decisió de prosseguir és perquè “sabem que estem del costat correcte”. A més, per ell abandonar ara la lluita contra la mineria seria com si tota la tasca del seu germà “hagués estat en va”.

L'estatal Procuraduria per la Defensa dels Drets Humans va criticar a finals de desembre a la Policia Nacional Civil i a la Fiscalia General (acusació pública), al qualificar com a “negligent” la seva investigació sobre les morts dels ambientalistes.

Howard Cotto, subdirector de la policia, va dir a IPS que l'acusació era inacceptable. “Negligència seria no investigar o descartar línies d'investigació, però aquest no és el cas”, va assenyalar. Agregà que la investigació segueix en curs i no es pot posar data a l'esclariment dels crims, que pot succeir en “dies, setmanes o mesos”.

Va precisar que la policia no pot, sense proves, afirmar que hi ha un nexa entre els assassinats i les protestes contra la mineria. Però aquesta és una de les hipòtesis que s'utilitzen.

El que sí que va confirmar és que els dos homicidis de desembre a Trinidad van ser executats per sicaris, amb armes de gran calibre. Però no se sap qui són els autors intel·lectuals que contractaren als assassins materials.

En el cas de Marcelo Rivera ja hi ha quatre autors materials detinguts, contra els que

s'iniciarà un judici al febrer. Però tampoc es coneix als inductors.

Des de que la PacRim va començar el seu projecte d'exploració a El Dorado, organitzacions ambientalistes, religioses i pobladors de la zona mantenen una campanya constant contra les activitats de la companyia, per considerar que la mineria de metalls comporta conseqüències negatives per la salut i pel medi ambient.

Al llibre "El lado oscuro del oro, impacto de la minería en El Salvador", escrit per Florian Erzinger, Luis González i Ángel M. Ibarra, i publicat al desembre de 2008, assenyala que Amèrica Central pateix una "nova febre de l'or" amb l'excel·lent pujada de fins els 1.000 dòlars per cada unça del metall.

En el cas salvadoreny, des de 2006 es van aprovar 29 projectes exploratoris i les 11 empreses mineres estrangeres que els controlen ja van demandar en 25 casos permisos d'explotació.

Però, en els fets, la negativa al permís d'activitats PacRim va suposar la paralització de tots els demandats posteriorment.

El govern d'Elías Antonio Saca (2005-2009), de la dretana Aliança Republicana Nacionalista (Arena), inicialment va veure amb bons ulls l'arribada d'empreses i inversions per explotar les riqueses mineres del país, el més petit d'Amèrica Central i l'únic de l'àrea sense costes a l'oceà Atlàntic, tot i que sí al Pacífic.

Però va retrocedir a l'hora d'atorgar els permisos d'extracció, degut a la força i extensió de la oposició a l'activitat, en moments en que el país vivia una campanya electoral, que finalment Arena va perdre al març de 2009, davant l'esquerrà Frente Farabundo Martí per l'Alliberament Nacional.

Des de que el guanyador de la contesa, Mauricio Funes, va assumir la presidència l'1 de juny ha insistit en que no aprovarà aquests permisos.

"Aquí no hi ha on perdre's, el meu govern no autoritzarà cap projecte d'explotació minera", va assegurar Funes el dia 11 al inaugurar l'any escolar a Sesuntepeque, al mateix temps que va assegurar que "anirem a aclarir" els assassinats dels ambientalistes, la tasca dels quals va elogiar.

El llibre sobre l'impacte de la mineria, assegura que en total els 25 projectes que sol·liciten iniciar l'activitat projecten extraure uns 12 milions d'unces d'or i 78 de plata. En el procés s'utilitzarien uns 22 milions de litres d'aigua, i s'aplicarien unes 950 tones de cianur, un tòxic considerat mortal.

És precisament l'impacte sobre les fonts d'aigua que ja es va fer visible des de que començaren les exploracions i l'efecte sobre la salut de l'ús del cianur i altres tòxics, el que va portar a les comunitats de les zones mineres a mobilitzar-se contra l'arribada de la mineria.

En total, els autors asseguren que l'explotació aurífera generaria en els 25 projectes guanys globals per uns 10.000 milions de dòlars, mentre que precisen que ja en la fase exploratòria PacRim va extraure 1,4 milions d'unces d'or.